

11. Ceglar, A., Zampieri, M., Toreti, A., & Dentener, F. (2019). Observed northward migration of agro-climate zones in Europe will further accelerate under climate change. *Earth's Future*, 7, 1088–1101. <https://doi.org/10.1029/2019EF001178>

12. Schierhorn, F., Hofmann, M., Gagalyuk, T., Ostapchuk, I. & Müller, D. (2021). Machine learning reveals complex effects of climatic means and weather extremes on wheat yields during different plant developmental stages. *Climatic Change* 169, 39. <https://doi.org/10.1007/s10584-021-03272-0>

Проноза Олександр Олександрович,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 073 «Менеджмент»;
Національний університет «Одеська політехніка»;

Проноза Інна Іванівна,
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук і права;
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасних умовах глобалізації та постійної динаміки фінансових ринків банківська система стикається з різноманітними ризиками, які можуть мати суттєвий вплив на її стабільність та ефективність. Основною метою банківської діяльності є підтримка стабільного функціонування фінансових установ і захист їх від можливих втрат, що обумовлює важливість ризик-менеджменту як ключового елемента управління. Тому дослідження ключових аспектів, сутності та особливостей ризик-менеджменту в банківському секторі є актуальним не лише з точки зору теоретичного аналізу, але й практичного застосування.

Ризик-менеджмент – один з напрямів сучасного менеджменту, що вивчає проблеми управління ризиками, що виникають у діяльності самостійної господарської організації [1].

Ризик-менеджмент є комплексним процесом, що включає в себе виявлення, аналіз, оцінку та управління ризиками, які можуть негативно впливати на банківську діяльність. В економічній науці під ризиком розуміють ймовірність виникнення негативних подій або збитків у майбутньому, що може зумовити погіршення фінансового стану банку. Отже, ризик-менеджмент передбачає сукупність заходів, спрямованих на мінімізацію цих ймовірностей або їхніх негативних наслідків.

Незважаючи на велику кількість досліджень, присвячених ризику, наразі відсутнє єдине визначення категорії «ризик», оскільки кожен автор трактує її по-

своєму. Це можна пояснити складністю самого ризику, який має безліч реальних основ, що не лише не збігаються, а іноді й суперечать одна одній.

Серед найбільш поширених підходів до визначення категорії «ризик» можемо зазначити наступних авторів: С. М. Кузьменко, Б. А. Райзберг, І. О. Мороз, Н. М. Корж [5, с. 102].

Загальне поняття ризик-менеджменту у банківській діяльності може бути охарактеризоване як процес, який охоплює не лише виявлення та оцінку ризиків, але й визначення відповідних механізмів їхнього усунення або мінімізації. Банківський сектор схильний до різних видів ризиків, включаючи кредитні, ринкові, операційні, процентні та ліквідні ризики, а також ризики, пов'язані з інноваційними технологіями та кібератаками. Кожен із цих видів ризиків потребує особливого підходу до управління та відповідних інструментів контролю.

Щодо особливостей ризик-менеджменту у банківській діяльності, то зазначимо, що однією з основних особливостей ризик-менеджменту в банківській діяльності є його інтеграція в загальний процес стратегічного управління банком. Успішне управління ризиками вимагає розробки та реалізації відповідної стратегії, яка базується на чітко визначених цілях і завданнях банку. Ризик-менеджмент повинен бути не лише реактивним процесом, що реагує на виникнення загроз, але й проактивним, спрямованим на прогнозування та запобігання можливим ризикам.

Ключовою функцією ризик-менеджменту є його здатність інтегруватися з іншими системами управління в банку, зокрема фінансовим менеджментом, маркетинговою стратегією та управлінням операційними процесами. Це дає змогу банку швидко реагувати на зміни на ринку, вдосконалювати процес прийняття рішень та підвищувати рівень ефективності управління. В умовах сучасних фінансових криз, які часто виникають через непередбачувані ризики, саме комплексний підхід до ризик-менеджменту є запорукою стабільності банку[2].

Ще однією особливістю є необхідність впровадження сучасних технологічних інструментів для покращення якості управління ризиками. Використання великих даних, аналітичних платформ та автоматизованих систем управління дозволяє банкам не лише оперативнo обробляти великі обсяги інформації, але й робити більш точні прогнози щодо можливих ризиків та їхнього впливу на діяльність банку. Цифрові технології також сприяють мінімізації операційних ризиків, пов'язаних із людським фактором, та забезпечують підвищення прозорості управлінських процесів.

Звернемо увагу на основні інструменти та стратегії ризик-менеджменту.

Для ефективного управління ризиками в банківській діяльності використовуються різноманітні інструменти та методи. Одним із ключових інструментів є кредитний рейтинг та система скорингу, які дозволяють оцінювати платоспроможність клієнтів та визначати рівень кредитних ризиків.

У сфері управління ринковими ризиками широко застосовуються хеджування, диверсифікація активів та використання деривативів, таких як ф'ючерси та опціони. Ці фінансові інструменти дозволяють банкам мінімізувати можливі збитки від коливань ринкових цін.

Іншою важливою складовою ризик-менеджменту є управління ліквідністю, що передбачає моніторинг та контроль за обсягом ліквідних активів банку для забезпечення його здатності виконувати свої зобов'язання перед клієнтами. У цьому контексті важливе значення мають стрес-тести, які допомагають оцінити витривалість банківської системи під час кризових явищ.

Ефективність управління банківськими ризиками ще й залежить від вибору принципів управління працівниками та керівниками банку, основними з яких є [4]: усвідомлення ризику; персональна відповідальність кожного учасника ризик-менеджменту; колегіальність і демократичність у групі спеціалістів, які займаються питаннями ризику; правильне формулювання мети ризик-менеджменту та можливість впливу на ті характеристики ризику, які сприяють досягненню мети; об'єктивність, надійність, повнота та достовірність інформації, врахування фактору часу в управлінні ризиками; мінімізація витрат на організацію та впровадження ризик-менеджменту; інноваційний підхід до управління ризиками.

Також важливу роль у системі ризик-менеджменту відіграє розробка антикризових заходів, які дозволяють банкам адаптуватися до нових умов та зменшувати негативний вплив зовнішніх та внутрішніх факторів. Важливим є впровадження систем раннього попередження та розробка планів дій на випадок надзвичайних ситуацій.

Отже, ризик-менеджмент є невід'ємною частиною сучасної банківської діяльності, спрямованою на забезпечення стабільності фінансової системи та захист банків від негативних впливів ринкових коливань. Ефективне управління ризиками вимагає комплексного підходу, що включає виявлення ризиків, оцінку їх ймовірності та впливу, розробку стратегій мінімізації та використання сучасних інструментів і технологій. Банки, які здатні успішно інтегрувати ризик-менеджмент у свою загальну стратегію управління, мають більші шанси на успішне функціонування у нестабільних умовах фінансового ринку.

Узагальнюючи, можна сказати, що ризик-менеджмент є важливим інструментом для забезпечення сталого розвитку банківських установ. Це передбачає постійне вдосконалення методів управління ризиками та адаптацію до нових викликів, які постають перед сучасною фінансовою системою.

Список використаних джерел

1. Єпіфанов А. О., Васильєва Т. А., Козьменко С. М. Управління ризиками базових банківських операцій: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. 283 с.
2. Корж Н. В. Методи управління фінансовими ризиками. *Теорія та практика науки*. 2016. № 10. С. 1.1-1.6.

3. Мороз І. О. Сутність управління ризиками підприємства та навички, необхідні менеджеру для його провадження: зб. тез Всеукраїнської науково-практичної online-конференції аспірантів, молодих учених та студентів ЖДТУ. 2017. Т. 2. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/123456789/6819>

4. Серьогін С.С., Водяницька О.В., Соколова Н.В. Особливості управління банківськими ризиками. *Мукачевський державний університет*. 2018. № 16. С. 700-704.

5. Третяк Д. Д. Теоретичні аспекти ризик-менеджменту банку. *Економіка та держава*. № 1. 2022. С. 100 – 107.

*Сагайдачна Дар'я Олексіївна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування»;
Сафронова Ольга Миколаївна,
кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри менеджменту,
маркетингу та публічного управління;
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

МЕНЕДЖМЕНТ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО КООРДИНАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасному світі волонтерські організації відіграють надзвичайно важливу роль у вирішенні соціальних, гуманітарних та навіть економічних проблем суспільного розвитку. Особливої вагомості це питання набуло в Україні в умовах воєнного стану.

Волонтерська організація – зареєстроване в установленому порядку неприбуткове об'єднання громадян або благодійна організація, для яких провадження волонтерської діяльності є статутним видом діяльності [1]. Вони є неприбутковими структурами, які залучають небайдужих для виконання різноманітних соціальних, культурних, екологічних та гуманітарних завдань. Правовий статус волонтерської діяльності, її принципи та механізми державної підтримки визначає Закон України “Про волонтерську діяльність”.

Волонтерський рух в Україні має глибоке коріння, проте пік свого розвитку він набув після Революції Гідності у 2014 році, коли громадяни активно долучилися до підтримки військових та постраждалих від військових дій на сході країни. З початком повномасштабного вторгнення в Україну у 2022 році волонтерські організації міцно закріпились в системі надання допомоги різним групам населення у різних сферах суспільного життя. *Основні напрямки їхньої діяльності наразі охоплюють:*